

Nr 205.

Av herr **Söderkvist** m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1942/43 till centrala verkstadsskolor m. m.*

I *Kungl. Maj:ts* proposition nr 171 till riksdagen angående anslag för budgetåret 1942/43 till centrala verkstadsskolor m. m. har departementschefen å sidan 7 gjort följande uttalande:

»Huruvida den nuvarande skolan i Sundsvall tills vidare bör bibehållas såsom verkstadsskola för arbetslös ungdom eller ombildas till central verkstadsskola, torde få bli föremål för fortsatt övervägande.»

Detta uttalande synes stödja sig på ett utlåtande av statskontoret, som ansett att skolan i Sundsvall icke borde omorganiseras till central verkstadsskola utan funnit densamma böra tills vidare bibehållas för viss arbetslös ungdom. Denna statskontorets mening avviker från skolöverstyrelsens, som förordat en omorganisation vid ingången av budgetåret 1942/43 till central verkstadsskola av den till Sundsvall förlagda verkstadsskolan för viss arbetslös ungdom. Skolöverstyrelsen hade i sitt utlåtande anfört följande:

»I — — — — har överstyrelsen utgått från att Västernorrlands läns landstings verkstadsskolor för viss arbetslös ungdom i Sandö och Sundsvall, vilka hittills haft gemensam rektor, placerad i Sundsvall, och en tillsyningslärare, placerad i Sandö, efter omorganisationen skola utgöra två fristående verkstadsskolor med var sin rektor. Sökanden själv synes ha utgått från samma tankegång, i det att i ansökningsberäkningen särskilda rektorsarvoden för Sandö och Sundsvall. Från överstyrelsens sida synes anordningen starkt motiverad med hänsyn till det stora avståndet och de svåra kommunikationsförhållandena mellan de två ifrågakvarande orterna.»

Den mening, varåt skolöverstyrelsen i ovan citerade uttalande givit uttryck, är otvivelaktigt den, som bäst överensstämmer med verkligheten. Västernorrlands län erbjuder i kommunikationsavseende mycket stora vanskligheter. Länets geografiska omfattning är som bekant ansevärd. Järnvägsförbindelserna äro i förhållande till länets storlek osedvanligt få. Svårigheterna för orterna att kommunicera med varandra äro påtagliga. Länet består av två landskap, skilda från varandra i många avseenden. Det bör sålunda framhållas, att det ansetts nödvändigt att vardera landskapet har sin egen kristidsstyrelse. Vidare må erinras därom, att man såväl vid förläggningen av folkhögskolor som organisationen av sjukvården och socialvården i övrigt nödgats räkna med detta faktiska förhållande. Det större landskapet, Ångermanland, kan också sägas bestå av två

tämligen olikartade huvuddelar. Norra Ångermanland skiljer sig i fråga om näringslivets struktur icke oväsentligt från södra Ångermanland. Man skulle med ett visst fog kunna säga, att länet består av tre delar, som både i fråga om kommunikationer, näringsliv och tradition förete åtskilliga och i många stycken avsevärda olikheter. I betraktande av dessa egenartade förhållanden och med hänsyn till de otillräckliga kommunikationerna och de stora avstånden måste skolöverstyrelsens omdöme anses vara mycket välgrundat. Det har därför varit ägnat att väcka undran, att Kungl. Maj:t i sin proposition funnit sig böra åsidosätta skolöverstyrelsens synpunkter. Det vill synas, som om statskontoret utslutande fäst sig vid det av verkstadsskoleutredningen på sin tid uttalade önskemålet, att endast *en* central verkstadsskola måtte finnas i varje län. Dessa önskemål kunna emellertid icke utan de största olägenheter förverkligas i län med Västernorrlands läns struktur. Det rimliga och riktiga får väl anses vara att skälig hänsyn i varje särskilt fall tages till de faktiska förhållandena, och även om det i allmänhet kan finnas fog för den av verkstadsskoleutredningen förordade förläggningsprincipen, så torde det likvisst vara nödvändigt att modifiera dess tillämpning där förhållandena så uppenbarligen påkalla. Västernorrlands län utgör ett sådant motiverat undantagsfall. Detta har skolöverstyrelsen mycket riktigt insett och erkänt.

Beträffande behovet av och tillströmningen till verkstadsskolorna i Västernorrlands län hänvisa vi *dels* till den skrivelse, som yrkesskolstyrelsen i Sundsvall på sin tid avlät till landstingets förvaltningsutskott — en framställning som förvaltningsutskottet gjorde till sin egen — *dels* till den utarbetade tablån över »antalet sökande till och behov av elevplatser vid planerade centrala verkstadsskolor i Västernorrlands län (Sundsvall och Sandö)». Dessa handlingar ha överlämnats till vederbörande utskott.

Under hänvisning till vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 171 måtte uttala sig för att jämväl verkstadsskolan för arbetslös ungdom i Sundsvall med ingången av budgetåret 1942/43 omorganiseras till central verkstadsskola.

Stockholm den 19 mars 1942.

Verner Söderkvist.

Arthur Engberg.

Emil Näsström.

L. Tjällgren.

Sven Edin.

A. Gillström.

Gustaf Velander.